

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פְּרֻשַׁת פִּינְחָס

כ"ג, א' ע"ג, כ"א

וספר חסיד ישיש מתקופת הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א: נכנסתי פעם אצל ה'שפת אמת' בחללי להזכיר את עצמי לרפואה שלמה. ויאמר אלי: 'כשתזקין ייטב לך'. אחרי הסתלקותו נכנסתי אל בנו ה'אמרי אמת' בענין אותו חלי, ופטר אותי בברכתו בקצרה: 'כשתזקין'. כל כך קצר בדבריו ורמז בתשובתו.

בחוץ בני המשפחה ידעו לספר, כיצד יעץ פעם לדודו, ר' ברוך קמינר ז"ל ש'יאחז בפלך של שת"קה. לאחר שהשיח בפניו פעם אודות עניני דבורים, אמר לו ה'אמרי אמת' שראוי לקבל על עצמו שיחדל מלדבר. מאותו רגע התחולל שנוי עצום בר' ברוך, שקבל את העצה, פשוטו כמשמעו, ועד סוף ימיו ידוע היה כשתקן מפלג. פעם כ'אשר עורר ה'אמרי אמת' את נכדיו מענין שמירת הלשון, הזכיר לדגמא את שתקנותו של הדוד, ש'ילמדו ממנו. ר' ברוך ש'הה אז בגור כשבוע ימים, והרבי הבטיח לנכדיו, שמי שיצליח להוציא מפיו עשר מלים יקבל פרס גדול מידיו. אולם למרות כל התחבולות שעשו, לא עלה הדבר בידם.

וכשחזר ה'אמרי אמת' מנסיעתו הראשונה לארץ ישראל, פנה אליו הרב מקאליש רבי יחזקאל ליפשיץ ושאלו איך הרבי מרגיש עצמו אחרי הבקור בארץ ישראל הרי חז"ל אומרים אורא דארץ ישראל מחפים. אמנם נכון, השיב לו הרבי מגור בחיפה אבל חז"ל אומרים גם סג לחכמה שת"קה.

פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת

האיר את עינינו רבנו האור החיים הקדוש זיע"א בפרשת השבוע (במדבר כו, כג) בדברים נשגבים: ואומר 'משפחת הפוני', פרוש, שצריך לפנותו ממותרות המרגשות גם מהשחוק ומדברים בטלים כי הם מונעים קיום התורה באדם. ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו, כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו בם בקדש, כי אין קדשה כקדשת התורה, ולזה אסור לדבר בו

למה כפל האיש פעמים 'טאק טאק'!?

לפיה משפחת הפוני (כו, כג).

פעם פלפלו ביניהם בחריפות רבה הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זיע"א בעל 'אמרי נעם' ובנו חביבו הרה"ק בעל 'עטרת ישועה' זיע"א, כש'לצידם ישב חתנו של האמרי נעם הרה"ק בעל אהבת ישראל מויזניץ זיע"א, שהיה אז אברך צעיר ועל ימים. האב והבן התנצחו בלמודם, ורבי ישראל עצמו שתק, לאחר שסימו שאלו את החתן הצעיר אם הבין, והפריך להם רבי ישראל את כל הפלפול. אמר חמיו, לא על למדנותו תמה אני, אלא על שת"קתו המפלגת.

הרה"ק ה'אמרי אמת' מגור זיע"א קמץ בדבוריו עד קצה הגבול כמנהגם של 'נקיי הדעת'... מחוץ לדברים שבקדשה כמעט לא הוציא מפיו שום דבור, כי אם החיוני ביותר, ולרב השלים את כונתו בתנועה או ברמיזא. 'על כל מלה שהוציא מפיו יש להוסיף עשר מלים מלפניו ועוד עשר מלים לאחריה, כך יכולים היו להבין פראוי את דבריו הקצרים', אמר פעם בנו הרה"ק ה'לב שמחה' זיע"א.

זמן קצר אחר נשואיו בוויג שני, אמר ה'אמרי אמת' לרבנית פייגא מינטשא ע"ה כי עליה לדעת שהוא מדבר מעט מאד. כל מלה שמוציא מפיו מחשבת מאד. 'יש אנשים' הסביר לה 'העשויים ללכת לקול מלה שלי אף לתוך האש, לכן צריך אני להזהר בכל הגה'. היתה לו קורת רוח מיחדת כשאדם הבא אליו מבין את הרמז. בני ביתו והמשמשים כבר היו רגילים בכך, שפאשר הוא נזקק למשהו ורוצה שיביאו לו, לעולם איננו אומר בפה מלא, כי אם מראה להם באצבעו גרידא, והבינו כונתו.

ספר נכדו שנודמן לו פעם לנסע ביחד עם זקנו ה'אמרי אמת' בעגלה. באמצע הדרך, פאשר העגלון שאל דבר מה, החזיר לו אחד הנוסעים בפולנית: 'טאק טאק' [כן, כן]. התענין הרבי, מה משמעות המלה 'טאק'. וכשתרגמו לו התפלא: אם כן, למה כפל האיש פעמים 'טאק טאק', וכי לא די בפעם אחת?

אפילו דברי חול הגם שאין בהם דברים האסורים. והוא מה שרמזו במאמר 'לפנה' שהוא פה העמל בתורה שבו שוכן חצי שמו יתברך, 'משפחת הפוני', פרוש, צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות בתורה. וכלשונו של רבנו יונה בפרושו למסכת אבות (פ"א מ"ז): שלא ידבר בפה דברי תורה ודברים שכלו דברים של הבלי עולם שהיו החכמים הקדושים עושים עצמן ככלי שרת שאין משתמשין בהם דברים של חול.

אלו הייתי נוכח על הר סיני...

יסוד חשיבותו של הפה ככלי שרת המיוחד לתורה כבר מצינו בירושלמי (שבת פ"א ה"ב): רבי שמעון בן יוחאי אמר, אילו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת אורייתא לישראל, הוינא מתבע קומי רחמנא דאיתברי להדין בר נשא תרין פומין. חד דיהוי לעי באורייתא, וחד דיתעבד בה כל צורכיי. וחזר ואמר, מה אין חד הוא לית עלמא יכול קאים ביה מן דילטוריא דיליה, אילו הוון תרי על אחת כמה וכמה [רשב"י אמר, אלו הייתי נוכח על הר סיני בזמן שננתנה תורה לישראל, הייתי תובע מלפני הקדוש ברוך הוא שיברא לאדם שני פיות, אחד שיעסק בתורה, ואחד שישתמש בו לשאר צרכיו. וחזר ואמר ומה אם פה אחד הוא, אין העולם יכול לעמוד בו מפני לשון הרע שמוציא, אלו היו שני פיות על אחת כמה וכמה].

והיה הרה"ק ה'פני מנחם' זיע"א מקשה על דברי הירושלמי, הרי כשם שעתה שישנו פה אחד אין כל כך רבוי דילטוריא, כי בשעה שהפה מדבר בתפלה או אוכל אינו יכול לדבר לשון הרע, כמו כן היה יכול השי"ת לברא לאדם שני פיות, ובשעה שאחד נפתח השני יהיה סתום, וממילא לא תהיה הדילטוריא גדולה יותר, ואף גם זאת שיהיה פה מיוחד לדברי קדשה.

ועל כן היה מבאר את עמק דברי הרשב"י כן: ומה אין

חד הוא לית עלמא יכול קאים ביה, הינו מה אם אותו הפה שעסק בתורה ותפלה ודברי חסידות והגיע מתוך כך ליראת שמים ולטהרת הלב ולחיות דקדשה, מכל מקום יכול הוא עצמו לבא לידי כך שישלט בו הסט"א להיות ברשות לבו ויבא לידי חטא ודברים בטלים למאכלות ומאויים האסורים, או לאכילה ושתייה שאינם באפן הראוי ובשיעור הנכון, דברים הגורמים לפגם וקלקול לדברי התורה שלמד, על אחת כמה וכמה אלו היה נברא פה מיוחד לגשמיות לאכילה ושתייה ושיחה בלבד, ולא הייתה לו כלל שיכות לתורה ולתפלה ולדברי קדשה, עד כמה הוא היה מאוס. אמנם עכשו שנברא האדם עם פה אחד הרי זה למעליותא, שבאותו הפה שעוסק בתורה ותפלה ועל ידי זה מקבל חיותו מהשי"ת מצד הקדשה, בו עצמו יאכל וישתה וידבר צרכיו.

בדברים הללו, ועל פי דבריו הקדושים של רבנו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו בס בקדשו, כי אין קדשה כקדשת התורה, יובנו ביותר דברי רבי שמעון בן יוחאי שאמר 'אלו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת אורייתא לישראל הוינא מתבע קומי רחמנא דאיתברי להדין בר נשא תרין פומין'. כי אע"פ שהפה לא נברא במעמד הר סיני כי אם בשעת ימי בראשית, והיה ראוי יותר לומר 'אלו הוינא בששת ימי בראשית', אולם מאחר ועקר המכון בדבריו שהפה של לומדי תורה יהיה זה וטהור, לכן אמר רשב"י 'אלו הוינא קאים בטורא דסיני', כי באותו זמן היה ראוי לבקש שהפה שדינו ככלי שרת יהיה זה לגמרי ללא תערובת של דבורים אחרים, כאשר באמת כל ענין קדשת וכח הפה הוא רק מהר סיני שקבלו את התורה, ועל כן אמר 'קאים', כי אז קמה וגם נצבה כח הדבור.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שווקי קטר

חידון אכזרנות - נושא פרסים איזה פסוק בפרשתנו כולל את שמותיהם של 11 בני אדם?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת אחרי קדושים:

ש. איזו מילה בת 3 אותיות מופיעה בפרשתנו (פר' קדושים) ארבע פעמים בפסוק אחד?

ת. המילה צדק מופיעה ארבע פעמים בפסוק לו, בויקרא יט. בפסוק נאמר שעלינו להחזיק "מאזני צדק, אבני [משקל] צדק, איפת [מידה למוצקים] צדק והין [מידה לנוזלים] צדק".

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת אחרי קדושים:

ה' יצחק הרצוג בני ברק.

